

Astronomins dag och natt slog rekord trots regnet

Den 18 oktober firades Astronomins dag och natt för tredje gången från Umeå till Malmö. Trots ihållande regn på många håll spirade kreativiteten och människor i hela landet fick närbild med rymden, stjärnorna och universum – på vissa håll på helt oväntade sätt.

I Kumla smygstartade eleverna på Vialundskolan firandet med en uppesittarnatt på skolan. Ett späckat program fick en höjdpunkt mitt på natten efter att planeten Jupiter hade gått upp. Med teleskop och webbkamera kunde eleverna ta egna bilder på jätteplanet och dess månar.

– Vi hade otrolig tur med vädret. 10 minuter efter att bilden togs drog molnen åter igen in – då gick vi in för att redigera bilden, säger läraren Kristoffer Åberg.

På Astronomins dag stod planetariet Cosmonova i Stockholm än en gång för landets största evenemang. En publik på 1 300 tittade på filmer om svarta hål, solstormar och asteroidkrockar, och hundratals ställde frågor till experterna, bland dem Jesper Sollerman, ordförande i Svenska astronomiska sällskapet och initiativtagare till Astronomins dag och natt, och Anna Larsson, ung norrskensforskare i föreningen Astronomisk Ungdom.

Just Astronomisk Ungdom har tidigare överraskat på Astronomins dag och natt. År 2012 genom att bildas, och år 2013 med att flyga en egen ballong till stratosfären. Nu lanseras Projekt Luna som ger allmänheten tillgång till stjärnorna – med teleskop på gator och torg i hela landet. Målet är att visa månen och andra häftiga himlakroppar för tusentals intet anande förbipasserande. Projekt Luna leds av Måns Holmgren på Astronomisk Ungdom och det hela är ett samarbete med teleskopleverantören Astro Sweden.

Men uppstickare med utländska förlagor stod för överraskningarna under Astronomins dag och natt nr 3. I Stockholm samarbetade spelentusiaster med astronomer från Stockholms universitet under träffen SETIjam Stockholm.

Jupiter från Kumla

Titta i teleskop smäller som vanligt högst: här på Tycho Brahe-observatoriet i Malmö.

Planeter och månar lockade till Örebro astronomis stora tält.

Sveriges första SpaceUp hölls i Stockholm. Längdtill höger Sven Grahn. På huk bland andra arrangören Louise Lindblad.

Gäst i Onsala: Petter Bragée.

Ungdomsstipendiat Anna Larsson, här med Jesper Sollerman, presenterade film om solstormar i Stockholm.

I norr blev det stjärnklart: Ulf Jonsson firade Astronomins natt under norrskenet.

Göteborg: Oscar Hjelmgren signerar

... Sara Strandberg och Kirsten Knudsen får frågor om big bang.

På Slottsskogsobservatoriet berättar Katja Lindblom om exoplaneter.

Rosettas komet är lika stort som Örebro.

Nya spel om utomjordisk intelligens kom till på SETIjam i Stockholm.

Under helgen skapades nya dataspel som visar hur utomjordiska civilisationer kanske redan nu koloniserar rymden. Liknande evenemang koordineras över hela världen.

– Det var jättekul, säger astronomidoktoranden Thøger Rivera-Thorsen, en av rådgivarna på träffen.

På "okonferensen" SpaceUp Sweden i Stockholm samlades ett hundratal för föredrag och samtal om rymdfart. Arrangörerna med Louise Lindblad och Koushik BG i spetsen samlade många av Rymdsveriges viktigaste personer – Christer Fuglesang, Sven Grahn och Rymdstyrelsens generaldirektör Olle Norberg – samt entusiaster från 20 länder.

På Vetenskapens hus i Stockholm kom hela 200 personer för att experimentera, lyssna på forskare och titta på dansföreställningen ASTRO som sattes upp för första gången. Ett 80-tal kom sedan till Observatoriekullen på kvällen för att lyssna på föreningen STAR:s karismatiske ledare Nippe Olsson.

I Göteborg blev det publiksuccé när astronomi och science fiction blandades på evenemanget *De kom från yttre rymden* på Slottsskogsobservatoriet.

– Vi skulle börja kl 18, men redan en halvtimme innan började folk välla in, säger observatorieförstora Katja Lindblom.

Det var fullsatt både när *Populär Astronomi* Oscar Hjelmgren berättade om sina rymdserier, och när Katja själv berättade om asteroidhotet mot jorden.

Flera av landets science centers ordnade evenemang. I Göteborg handlade det om big bang på Universeum. Rymdaktiviteter ordnades på Balthazar i Skövde och Kreativum i Karlshamn, och för första gången på Visualiseringscenter C i Norrköping, Technichus i Härnösand och Navet i Borås.

I Västerås var det också högt tryck.

– Alla föredragen var fullsatta. Jag fick köra dubbla föreställningar för en mycket intresserad publik, säger Hans Thorgren från Västerås-föreningen VARF.

Publiksuccé var det också i kometaktuella Mars tecken i Umeå, meddelar Marianne Eik på Umevatoriet.

– Astronomins dag och natt blev, trots vädret, mycket lyckad i Umeå, skriver hon.

De 13 entusiaster som fått plats på Onsala stjärnträff i norra Halland fick också celebret besök just i skarven mellan science fiction och astronomi. Petter Bragée från SVT samtalade om hans serie Vintergatan 5a och dess efterföljare med Chalmers' Mitra Hajigholi och Astronomisk Ungdoms Mikael Ingemyr.

Astronomins natt blev stjärnklart bara längst i norr. Tur därför att astrofotografen Ulf Jonsson var på hugget i Gussö utanför Luleå. Han satte igång en serie bilder av Triangelgalaxen – men sedan märkte han att något annat höll på att hända.

– Mot slutet började ett svagt sken synas över trädtopparna i norr. Skådespelet kunde börja! Norrskenet spred sig efter hand över större delen av himlen, och resten av kvällen ägnade jag mig åt att fotografera det.

www.astronominsdag.se